NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2073

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ BA 19 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Trung Bắc Tân Văn	Người làm báo	Đàn bà	Thiếu-niên Tiên-tiến	Nông-cổ Canh-nông	Khoa-học Tạp-chí	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$00	6$30	6$30	6$30	6$60	12$00
Các tỉnh về	»	6.00	8.00	8.00	9.00	9.00	»
Các công-sở	»	5.00	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	1.65	3.00
Một tháng . .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHAN-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m068 de large.

Une seule insertion. . . . . 0$30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Nông-nghiệp với công thương-nghiệp

(Tiếp theo)

2° *Tỉ-giáo về đường xã-hội.* — Muốn biết một xã-hội tiến hóa hay là thoái-hoa, cứ xét cái số cùng dân nhiều ít và cái trình-độ giàu nghèo của người trong xã-hội sai-biệt nhau thế nào thì có thể định được. Nay thử đem cái biểu thống-kê những bần-dân chịu cứu trợ ở mấy chỗ mà xét xem cái số bần-dân của mỗi chỗ trong một ngàn người phải mấy người để so sánh những nước nông-nghiệp với những nước công-thương-nghiệp cái số bần-dân đông nào nhiều hơn.

Tên đất	Tổng số bần-dân	Cái số bần-dân trong một ngàn người phải mấy người.
Pháp.	1.260.000	32
Mỹ.	84.000	1
Đan-mạch.	81.000	27
Anh.	1.493.000	39

Cứ cái biểu kê trên đó thì nước Mỹ bần-dân ít nhất là vì nông-nghiệp nước Mỹ cũng phát đạt chẳng kém gì công-thương-nghiệp, xã-hội tiến-hóa được như thế đã đành; còn như nước Pháp nước Anh đều là nước công thương-nghiệp, nước Đan-mạch thì hoàn-toàn là một nước nông nghiệp, mà cái số bần-dân Đan mạch lại ít hơn nước Pháp, nước Anh; và chính ngay ở nước Mỹ tuy nhờ về đất còn rộng người còn thưa mà bần dân ít, nhưng vì công-nghệ phát-đạt mà cái trình-độ giàu nghèo của người trong nước đã thấy sai biệt nhau nhiều; kể trong nước Mỹ bao nhiêu những nghề ngân hàng, xe hỏa cùng các nghề chế-tạo lớn, số tư bản cộng lời 25.327.000.000 đồng vàng Mỹ mà quân hạt cả ở trong tay có một trăm tám mươi người, thì ngoài cái số một trăm tám mươi người đó, biết bao nhiêu là thuyền-thợ phụ-phen, chỉ hỗ khẩu về cái lương tháng lương ngày, còn làm gì cho có của ăn của để, nếu nước Mỹ có một ngày kia mà nhân-khẩu phồn-tụ, địa lợi không còn thừa-thãi lắm như bây-giờ nữa thì cái số bần-dân tất cũng nhiều, xét như thế thì biết ở những nước nông-nghiệp không có người giàu to thì cũng ít những người nghèo lắm, mà ở những nước công thương-nghiệp dễ nảy ra có một số ít người giàu thật chứa chan thừa thừa mà cái phần đại đa số thì nghèo đến xơ xác rạc-rày, người giàu quá thì sinh ra xa-xỉ dâm dật vô cùng, người nghèo quá thì sinh ra tùng thế làm liều không sợ, mà xã-hội không sao giữ được cái cảnh-tượng hòa bình vậy.

Bởi thế nên xét về cái số người tội phạm cũng thấy ở những nước nông-nghiệp ít mà ở những nước công-thương-nghiệp nhiều hơn; xin coi cái biểu kê sau này thì rõ:

Tên nước	Số người tội phạm	Trong một ngàn phần có mấy phần
Anh	532.454	14
Đức	341.283	6
Mỹ	21.498	1,2
Đan-mạch	1.174	0,4

Đó nước Anh, nước Đức, nước Mỹ, là những nước công-thương-nghiệp cực-phát đạt thì số người tội phạm thật nhiều, các số người tội phạm ít nhất là nước Đan-mạch, tức là một nước nông-quốc hoàn-toàn vậy. Há chẳng phải là một cái chứng cứ đích xác rằng những nước nông-nghiệp, về đường xã-hội có tiến hóa hơn những nước công-thương-nghiệp nhiều dư?

3° *Tỉ-giáo về đường vệ-sinh.* — Chẳng cần phải nói ai cũng biết sinh-hoạt ở thành-thị không được mạnh khỏe bằng sinh-hoạt ở ruộng vườn, lao-động ở công-trường để sinh đau yếu hơn lao-động ở nông-phố; nhưng dù muốn lấy đủ các chứng cứ thì cũng thấy cái phần tử vong kể bệnh, người trong công-thương-giới vẫn nhiều hơn là nông-dân. Cứ lời báo-cáo của sinh-tử thống kê cục nước Mỹ trong năm 1921 phân loại số người chết trong các nghề-nghiệp thì tính ra mỗi hạng người vì nghề-nghiệp nào cái phần chết trong một trăm phần như sau này:

Nghề nghiệp	Các phần chết trong một trăm phần
Thủy-thủ	2.26
Thợ nề	1.17
Buôn bán	1.06
Thợ sắt	0.98
Thợ nhà in	0.83
Thợ máy	0.71
Thợ mỏ	0.62
Làm ruộng	0.29

Lại tính ra mỗi hạng người về nghề-nghiệp nào cái thọ-mệnh đỏ-đồng được chừng này tuổi:

Nghề-nghiệp	tuổi hưởng thọ
Giữ sổ sách các nhà buôn.	36,5
Làm việc xe-hỏa.	37,4
Làm việc xe-hơi.	42,2
Làm việc ở các hãng cơm.	42,6
Chế-tạo các đồ máy	43,9
Thợ dệt.	47,6
Làm ruộng	58,5

Coi hai cái biểu trên đó thì biết được cái nghề làm ruộng, về phần chết được ít hơn mà cái thọ-mệnh cũng được nhiều hơn các nghề khác; trong các nghề-nghiệp lao-động nghề làm ruộng thật là có ích cho sự vệ-sinh bảo thọ hơn tất cả mọi nghề vậy.

(Còn nữa) T.

KHÁCH DU-DỊCH HOA-KỲ Ở NGOẠI-QUỐC

Quan thượng-thư bộ Thương-mại Hoa-kỳ có tính số tiền của khách du lịch Hoa-kỳ tiêu ở ngoại-quốc.

Sau đây xin lục đăng cái bảng do bộ Thương-mại Hoa-kỳ soạn ra, có phòng coi về việc du-lịch của chánh-phủ Pháp ở New-York giúp, và phòng coi về việc hỏa-xa của chánh-phủ Thụy-sĩ ở Hoa-kỳ soát lại.

Nước ngoài	Số tiền đồ đồng	Tính tiền tổng cộng một người
Người rất giàu	2 . 5.000 dollars	10.000 dollars
Người giàu vừa	20 . 1.800 »	36.000 »
Người buôn bán vừa là du-lịch	8 . 1.800 »	14.400 »
Học-sinh, giáo-sư đi chơi trong mùa hạ	10 . 500 »	5.000 »

Lấy các số trên này làm bằng mà tính, thì số tiền của 291.000 người du lịch Hoa-kỳ chi tiêu trong năm 1922 cộng được 360 triệu dollars.

Số tiền của khách du-lịch ngoại-quốc chi tiêu ở Hoa-kỳ tính không được hẳy nhiều. Như trong năm 1921-1922 số người ngoại-quốc du-lịch Hoa-kỳ có 123.000 người, có ý lưu lại Hoa-kỳ trong vòng một năm trở lại. Phần nhiều người đến là để buôn bán. Tính đồ đồng mỗi người chi-tiêu độ 500 dollars, thì được cả thảy 60 triệu dollars.

Vậy số người Hoa-kỳ chi-tiêu ở ngoại-quốc tính ra thặng hơn số tiền người ngoại-quốc tiêu ở Hoa-kỳ là 300 triệu dollars.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 18 Février 1924

Việc đất Palatinat

Tin Spire — Đảng biệt-lập ở đất Palatinat tam hoãn thực-hành cái mưu tự trị của mình.

Xưởng đạn được nổ

Xưởng đạn dược ở Slatégreen nổ. 12 người chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 18 Février 1924

Tại cuộc hội-nghị của chánh-đảng Xã-hội

Chánh-đảng Xã-hội hội-nghị đã ưng-chuẩn một khoản nói rằng bản chánh-đảng nên tìm một cái chánh-sách Đồng-minh thân ái, mà không hại đến cái vấn-đề bồi-khoản, và cuộc bình an của nước Pháp.

Việc nước Ba-lan

Tin Varsovie. — Quan Chiến-tranh bộ thượng-thư từ chức, M. Sikorski thay chức.

Việc nước Đức

Tin Elberfeld. — Trong một cuộc hội-nghị của đảng bình-dân, M. Stresemann công-bố rằng nước Đức có điều-đình với các nước xong, thì mới giải-quyết được cái vấn-đề trù-bình. Còn như cái vấn-đề bồi-thường, chắc là hội-đồng Giám-định sẽ giải-quyết xong. Ông nói các sản-vật của nước Đức nộp có tới 25 nghìn triệu marks kim-tệ. Ông nói nước Đức có bảo-toàn được cuộc thống nhất, thì mới có thể mở-thái được và thế-giới mới có thể tin cậy được. Ông tỏ ý vui lòng rằng ở Saxe và ở Thuringe đã được bình yên, số chi-thu đã được thăng-bằng, và số đường hỏa-xa đã được tự chủ.

Ai tin

Thủy-quân đại-tướng Boué de Lapeyrère tự thế.

Các nước miền bể Baltique

Tin Varsovie. — Các đại-biểu các xứ ở miền bể Baltique đã hội-nghị với nhau.

M. Zamoisky, được cử làm chánh hội-đồng, đọc diễn-văn có nói: Hội-đồng sẽ tìm cách trù-tính cho cuộc đồng lao cộng lạc của bốn nước được thành-thực hơn trước.

M. Askell, đại-sứ nước Esthonie nói rằng bốn nước muốn lập một cuộc giao-hiếu hòa-bình với nhau.

Hội-đồng xét bản tờ trình về cái hiệp-ước chánh-trị.

Tại giáo-hội đô thành

Tin Rome. — Giáo hoàng tăng số hồng giáo-chủ lên làm 90 vị. Trước có 70 vị.

Việc dinh công ở nước Anh

Phu làm ở các bến tàu ở các tỉnh đều đình công, phu làm ở Londres, thì có đến giữ việc, nhưng không chịu làm.

Cái nguyên-do sự hôn-nhân

Về cái nguyên do sự hôn nhân này không biết khởi nguyên ra tự đâu, đối với cái hồi đó xưa nay các nhà biện-luận cũng đã nhiều, nhưng nói tóm lại thì có hai cái lý-thuyết sau này:

Một là cái lý-thuyết của phái sáng tạo. — Phái này cho là cái nguyên do sự hôn-nhân là bởi các vị để xướng trong một nước hay các tu trưởng trong một hội lạc nào đời xưa xướng khởi ra mà bắt dân dưới phải tuân theo.

Hai là cái lý-thuyết của phái tiến-hóa. — Về phái này thì phản đối hẳn cái lý-thuyết của phái trên, phái này lấy cái cớ tiến-hóa về sinh vật học làm căn cứ, dùng phương pháp khoa-học mà tìm ra được nhiều cai sự thực chắc chắn, cho là về cái cơ tiến-hóa tự nhiên mà có sự hôn-nhân.

Phái sáng tạo thì lấy cái lẽ rằng cái cách sinh hoạt của loài người, từ cái lúc đời còn hỗn mang, thì không khác gì các giống chim muông. Đàn-bà ở lúc ấy là cái của chung không có nhất-định là của ai, cho nên người đàn-bà dẻ con ra, đứa con chỉ biết có mẹ mà không biết có cha. Mãi về sau, dần cử như về phương Á-đông ta có một vị thánh nhân có cái trí thông minh như vua Phục-hy, thấy các cách sinh hoạt của người ta như thế là không được hoàn toàn, nên nghĩ ra cái cách giai gái phải có lứa đôi không thể hỗn tạp với nhau được, nên mới đặt ra cái chế-độ hôn-nhân mà bắt nhân dân phải cứ thế mới được, khiến cho cách sinh hoạt phải khác hẳn với các giống vật, cũng như phải ăn đồ chín, phải mặc áo quần, phải có nhà cửa ở, nếu ai không theo thế thì không phải là giống người nữa. Không những ở Á-đông ta cả đến các nước ở về phương Tây cũng có nói đến cái lẽ đó. Trong các thi văn về cổ thời của nước Ấn-độ có nhiều bài nói đàn bà nước ấy khi xưa không có chửa, cứ mặc ý tiêu dao, không biết gì là trinh tiết cả, mãi về sau vua chúa lấy cái phong tục ấy làm xấu xa, mới đặt ra luật bắt đàn-bà phải nhất định lấy một người làm chồng, phải giữ trinh-tiết với chồng, đàn ông cũng thế. Ngoài ra như nước Ai-cập cái chế độ hôn-nhân đặt ra từ đời Menes, nước Hy-lạp đặt ra từ đời Kekrops, cũng đều nói là về các đời ấy thấy cái phong tục giai gái hỗn tạp có nhiều điều không hợp đạo đức, nên mới đặt cái chế độ hôn-nhân mà bắt nhân dân phải theo.

Còn phái tiến-hóa thì nhất định phản đối cái lý-thuyết ấy. Phái này nói quyết là chính vì cái cơ tiến-hóa tự nhiên trong đường sinh-hoạt của loài người mà sinh ra có chế-độ hôn-nhân. Nội các giống động vật thì đầu nhất là loài người mà cách sinh-hoạt cũng khó hơn, người đàn bà trong khi có thai cho đến khi đẻ đứa con ra lại nuôi cho đến lớn, cái thì giờ cũng khá lâu và việc sinh-dục cũng có nhiều nỗi khó-khăn xảy ra nữa, vậy tất phải cậy có người giúp mình, mà người cậy được thì không ai bằng người con trai đã cùng mình giao-hợp. Ấy bởi có cái cớ quan-hệ như thế, nên cái cảm-tình của đàn-bà với đàn-ông muốn được lâu bền mãi mãi thì nghĩ ngay đến cách cùng nhau kết hợp chung thân, mà gây nên có cái chế-độ hôn-nhân vậy. Phái ấy lại nói không những loài người bị cái thế mà thôi, cả đến trong các giống động vật phàm hễ giống nào mà cách sinh-dục khó-khăn, một mình con cái không thể làm nổi, tất là phải nhờ đến con được giúp đỡ, như giống đại tinh-tinh và các giống hầu to thì con cái suốt đời phải bám lấy con đực, mà con đực cũng biết cùng nhau kiếm ăn để nuôi con cái và che chở cho nhau.

Ấy về cái chế-độ hôn-nhân đại khái có hai phái nói khác nhau như thế, ta cũng chưa dám quyết đoán phải nào là phải. Nhưng ta có thể đem cái tư-tưởng chính đang của loài người mà suy-nghĩ thì ta muốn cho cái lý-thuyết của phái sáng tạo là có lẽ đúng hơn. Vì không kể lúc đời còn hỗn-mang, dân-trí còn hắc ám, chỉ nói từ khi nhân-văn đã mở, loài người biết tự tìm cách để đổi lại cách sinh-hoạt của mình cho khác hẳn với các giống vật, biết ở hang hố là hèn thiu mà nghĩ làm ra cửa nhà, biết trần mình và ăn sống là không tiện mà nghĩ ra cách mặc áo quần và ẩn dỗ chín, những cách ấy đã biết sửa đổi thì đến cách nam nữ giao-hợp cũng tự biết sự hỗn-tạp là không hay, nên cũng tìm cách sửa đổi mà đặt ra có cái chế-độ hôn-nhân, khiến cho cách sinh-hoạt của loài người thực được hoàn-toàn khác hẳn với các giống vật mới thôi. Nếu bảo rằng đàn bà vì cách sinh dục khó-nhọc phải cần có đàn ông giúp đỡ mà có sự hôn-nhân thì ngay trong các giống chim cũng có một vài giống cách sinh dục của nó cũng dễ-dàng mà sao nó cũng cố đòi lứa theo nhau. Đó còn là mấy lời tạm phản đoán mà thôi, còn xin để các nhà cao minh xét tìm ra được cái chân lý rồi mới có định luận vậy. X

HÀI ĐÀM

Bình phẩm truyện Kiều

Hai bác bẹp-tai chuyện-môn gặt gù bên ngọn đèn xanh cùng nhau bình phẩm truyện Kiều rất là tương đắc.

Ất. — Cách chơi của mình cao-thượng thanh-tao thế này thật là tiên cách!

Mão. — Phải, chẳng thế cụ Nguyễn-Du ngày xưa làm truyện Kiều cũng phải công nhận cái nết hay tính tốt của bọn mình!

Ất. — Cả bác không nhắc thì tôi cũng quên mất đấy, thử bình mấy câu nghe thử nào.

Bảo nó chạy đi mua vài bào nữa.

— Còn chán, hãy để cho cạn.

— Hay lắm! hay lắm!!!

Chưa bình đã khen, kể đi chứ!

Tiếng khoan như gió thoảng ngoài,
Tiếng mau sầm sập như trời đổ mưa!

— Hay thật, hay!!!

Ấy khéo kẻo già quá, chảy mất!

— Không ngại, vì cái sái xảm nó thế.

Ngọn đèn khi tỏ khi mờ,
Khiến người ngồi đấy mà ngơ-ngẩn [*sầu,*

— Văn-chương kiệt tác, dẫu muốn cạn.

Khi tựa gối khi cúi đầu,
Khi vò chín khúc khi chau đôi mày!

Cái lượt này mới khó đánh chữ.

Rằng hay thì thật là hay,
Nghe ra ngậm đắng nuốt cay thế nào.

— Cái nhĩ này tắc hẳn!

Lựa chi những khúc tiêu tao,
Cực lòng mình lại lao-đao lòng người.

— Xin mời quan bác lấy đi cho!

Rằng quen mất nết đi rồi,
Tề vui thì cũng tính người gió trăng!

— Sè, sẻ, sẻ, hay! hay! hay!

Nghe lời khuyên bảo thấp cao,
Họa đàn dần bớt chút nào được [*chăng!*

— Xin mời,

Sè sẻ sẻ, sẻ sẻ.....!

Ph. h. X.

Cuộc thi thơ

Của Nhà-nhi-Quyên nữ-sĩ

MDCCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sáng vẻ sao khuê dấu cỏ-phong,
Bề thánh ân tuôn dòng Nhị khắp,
Rừng nho mạch rót ngọn Nùng thông
Sân trình cửa Khổng gương khoa-[giáp,
Kẻ Á người Âu cót đỉnh chung.
Phong cảnh đó thành bia bằng ấy,
Cung tường ai chẳng ngửa cao trông.

MDCCXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sông Nhị non Nùng tú-dục chung.
Cửa Khổng sân Trình bay khói tỏa,
Mưa Âu gió Mỹ vững gương trong.
Gươm hồ quận vẽ Long-tuyền sáng,
Tượng vẽ khoe tươi bảo khí đông.
Nam Bắc phố phường nô nức tiếng,
Bầu trời cảnh phật cảnh Thăng-long.

Đoàn - Tâm
Làng An-tử-thượng, Kiến-an

MDCCCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phù-mỹ là gương để ngắm trông.
Hòa vũ chứa chan vùng bến Nhị,
Thu dương choi chói đỉnh non Nùng
Minh danh thơm tiếng người khôi-[giáp,
Thụ giới ghi niềm chữ hiếu trung.
Thành-khuyết đổi thay nền để bệ,
Nguồn kia dòng đó vẫn khơi thông.

MDCCXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thành-miếu là nơi kỷ-niệm chung.
Thù Tử một nguồn khuôn đấu cũ,
Nhị Nùng đôi phía bóng gương lồng.
Cung-tường gây dắp phi triều Lý,
Nhang khói trưng bừng khắp bể đông.
Ánh sáng miền Âu nay buổi mới,
Bảo-tồn đôi chữ đám quên lòng.

Phạm-quang-Bạt, giáo-học
trường Khuyến-lương, Hà-đông

MDCCCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua lại ai ai chẳng nức lòng.
Giường cột cương-thường nay vẫn
Nhà đông thi-lễ bấy còn đông [vững.
Tiếng vàng xoang xoảng vang sông
Cây cối xanh cao ngất núi Nùng. [Nhị,
Vách Khổng thư-hương thơm ngát
Gió Âu thêm rộng đạo tôn sùng. [nực.

Nguyễn-duy-Chinh, Hà-đông

MDCCXCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ uy nghiêm khói lửa nồng.
Hồ Lạc trăng soi nền bán học,
Non Nùng mây tỏa vẻ nho-phong.
Khuê-văn nét chữ vàng chưa nhạt.
Tiến-sĩ lòng bia đá vẫn trong.
Cuộc thế kể bao mưa gió trải,
Cung tường còn mãi với non sông.

Đoàn-văn-Kiều
Làm tại sở tàu thủy, Haiphong

MDCCXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xuân thu vẫn kính sùng.
Văn-hiến sẵn nền xây tự Lý,
Văn-phong rạng vẻ nối theo Hồng.
Văn-tài khí vượng tuôn dòng Bích,
Văn-thể mầu tươi rực núi Nùng
Nào kẻ văn-chương hay có chẳng.
Văn hồn phẳng phất với non sông.

Trần-thị-Xuân-Khôi, Haiphong

MDCCC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là nơi kính mộ chung.
Văn có tinh-thần gây quốc-túy,
Văn còn hồn hậu nẩy nho-phong.
Văn lan Nhị-thủy tươi dòng Bích,
Văn mạch Nùng-sơn rạng vẻ Hồng.
Văn vật xui nên là thế thế,
Làng văn nữ-sĩ biết chăng không ?

Trần thị-Quỳnh, Haiphong

MDCCCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Riêng một kiền-khôn cõi Lạc-Hồng.
Ngọn đuốc văn-phong lừng đất Bắc,
Mái tường sử-biếu ngất trời Đông.

Dọ Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Mảnh bia vẫn tạc tay hiền-triết,
Khung ảnh còn truyền mặt hiếu trung
Lối cũ theo mà chen lối mới,
Giống rồng nguyên lại nở ra rồng.

Lê phúc-Ngũ
Garde indigène, Nam-định

MDCCCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có miếu truy-tư thánh thánh trung,
Đầu khánh đâu chuông đâu cỗ vạc, [miện,
Đấy khuê đấy kiếm đấy Tô Nùng.
Trong như mơ tưởng nơi đâu Hạnh,
Ngoài vẫn đục trong chút phận Hồng
Gặp buổi văn-minh gieo rắc giống,
Xuân thu hương lửa lạnh hay nồng.

Trần-hồng-Thụ
Tổng-sư Trò-mai, Ninh-bình

MDCCCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ngày-nga trải mấy đông.
Nghi ngút cung trường vừng nhật tỏ,
Em đềm bia tượng tạo gương trong.
Mượa đong, đạo đức sông Thu Tứ,
Dưới đất văn chương chốn Nhị Nùng
Trải mấy tinh sương hương khói tỏa,
Vững bền Không-miếu với non sông.

MDCCCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo nền xưa vẫn kính sùng.
Một giải văn-hồn bia với tượng,
Mấy hàng cổ-thụ cỏi chen tùng.
Khói hương phảng phất trời Nông [Nhị,
Đạo đức năng nìu giống Lạc Hồng.
Từ Lý đến nay tang hải mấy,
Cùng tường còn vững với non sông.

MDCCCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu uy - nghiêm chốn Nhị [Nùng,
Quốc-tế tôn sùng nền quốc-túy,
Nho-sư gìn giữ thói nho-phong.
Mấy phen bình lửa xiêu thành quách
Một chốn hương đèn vững nước sông.
Buổi mới văn-minh càng tiến bộ,
Nước dòng Thù Tứ vẫn còn trong.

MDCCCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nền xưa chuộng một vùng.
Văn sức cung tường bia tạc đá,
Văn hoa thanh mạc tượng xây đồng.
Văn-minh học mới miền Âu Á,
Văn hiến dòng xưa họ Lạc-Hồng.
Văn mạch ngày nay thêm phát đạt,
Văn nhân văn sĩ lại càng đông.

Trần-ngọc-Phụng
Quai Victor Mange, Bến-Thủy

MDCCCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo không sai dáng vẫn sừng.
Đông-tổ cùng-tường bia quốc-túy,
Nam-triều lễ nhạc đẩn nho-phong.
Văn-minh nước mở tinh thần cũ,
Tôn-giáo nhà rộng đạo học chung.
Đua ngựa tài-trí chơi bề thánh,
Nàng thơ ta tươi tốt Nhị càng trong.

Phan-đình-Thám
152, Rue de Chinoise, Vinh

VIỆC HANOI

Thời tiết

1 giờ	19 độ
25 giờ	22 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ tư, 20 Février 1924

Âm-lịch

16 tháng giêng năm Giáp-tí

Ngày Kỷ tị
Hành Mộc, Sao Chẩn, Trực Bình
KỴ: Phá-khoán, Xuất-hành.
Vô thủy

Giá bạc — Kể từ ngày 19 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 11 f. 50.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 17 février 1924* : 3 % 53.80. — 4 % 1917 57, 65. — 4 % 1918 57. — 5 % 1915-1916 67,40. — 5 % 1920 83.55.

Tin tàu. — Tàu *Porthos* ở Pháp sang, tới Saigon ngày 19 février 1924, hồi 10 giờ.

Một bức thư của quan Thủ-tướng nước Pháp. — Hội-đồng chính-phủ kỳ vừa rồi, theo như lời xin của ông Hội-trưởng Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ có gửi điện-tín tỏ lòng tận trung và ngợi khen cái chính sách ngoại-giao của quan Thủ-tướng Poincaré thì ngày 1er décembre vừa rồi ngài có viết thư phúc đáp cảm ơn quan Toàn-quyền cùng các quan trong Hội-đồng chính-phủ.

Bán một cái nhà cho thuê, kiểu xinh, ở chỗ rất tiện có ba lớp mỗi lớp ba buồng.

Hỏi tại: Đường Quan-thánh, số 140.

Cuộc mở sổ công-trái Đông-pháp. — Đến ngày 1er mars 1924 hồi 8 giờ sáng tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý Hanoi sẽ mở sổ công-trái Đông-pháp lần thứ tám, có những giải này :

Bốn số được hoàn lại	1.000 đồng
Hai mươi sáu số	500 —
Một nghìn số	100 —

Bệnh đậu mùa độ này nhiều lắm. — Cứ xem tin của các nơi gửi về thì độ này bệnh đậu mùa đã giải rác khá nhiều. gay ở Hanoi là nơi đề cách chủng đậu nuốt mà cũng thấy lắm người lớn và trẻ con mắc bệnh, phương chi là các tỉnh. Không mấy ngày là không có nhà vứt xác trẻ chết về bệnh đậu mùa. Như sáng hôm qua hồi 10 giờ người ta lại thấy ở bờ sông một cái xác con trai chừng 7 tháng và một cái xác con trai chừng 3 tuổi mình mẩy đầy những nốt đậu. Ấy là không kể những nhà có con trẻ mắc bệnh mà không khai, hoặc đem chạy đi nơi khác. Các nhà trong thành-phố ta nên kíp trồng đậu đi, còn đợi gì nữa ? Ở các tỉnh, sở Y-chính cũng nên phải thêm người đi trồng cho cả vùng nhà-quê nữa, kẻo mỗi tỉnh có một ông thầy thuốc, thông sao xuể được?

KÍNH TRÌNH CÁC NGÀI HỒI MUA NỮ-HẢI-TẶC

Gần đây tôi có tiếp được thư các ngài có lòng yêu hồi mua Nữ-hải-tặc, thì tôi đã chuyển-đệ cho ông Bùi-xuân-Thành để gửi sách hầu các ngài. Tư nay ngài nào có lòng yêu, muốn mua Nữ-hải-tặc, xin cứ gửi thư và mandat thẳng cho .

M. BÙI-XUÂN-THANH,
Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Nay kính
PHẠM-BÙI CẨM

Hội Truyền Pháp-học tại Yokohama. Hội Truyền Pháp-học tại Yokohama (Nhật-bổn) có một thư viện chứa trên ba nghìn cuốn sách bị nạn động-đất ngày 1er Septembre năm ngoái làm mất hết, bởi vậy nay cần phải tu phục lại thư-viện ấy.

Toà coi việc báo-quản và việc cổ-động tại phủ Toàn-quyền có đứng nhận những sách của các nhà gửi đến cho thư-viện ấy.

Quan Học-chính tổng-thanh-tra. — Quan Học-chính tổng-thanh-tra Jourbin hiện đang đi thanh tra tại Cao-miên thì đến cuối tháng này sẽ trở về Hanoi.

Việc tuyển các viên chức An-nam vào các công-sở. Từ ngày có nghị-định bắt buộc các công-sở kỳ-lục lấy ở trong các hạng đã đỗ kỳ thi tuyển người làm và các cách thức-bằng chứng-chương Pháp-Việt tới thi việc tuyển ấy gặp nhiều nỗi khó khăn, là phần nhiều những người có bằng ấy thường xin vào học các trường Cao đẳng hoặc là xin bổ vào ngạch Học-chính, v. v. chứ không mấy người chịu ứng tuyển vào một ngạch khác. Trong các công sở thì duy có sở Bưu-điện, sở Thương-chính là xưa nay được mở kỳ thi tuyển người làm mà không phải kén ở trong những hạng có bằng thành chung thôi. Lại như mới rồi đây sở Vận-tải công tuyển thư ký trong những người có bằng thành-chung, nhưng không có ai đến ứng thi, sau lại phải cho những người không có văn bằng ấy cũng được ứng thi. Các quan chánh các công-sở có phận nặn về nỗi hiếm đâu quan Toàn-quyền đã định từ ngày 1er mars trở đi thì tạm bãi cái lệ phải có bằng thành-chung mới được thi vào các công-sở.

Tòa thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc này :

Lấy vợ đời nay là vị tình hay vị cái tù sát ? — Phạm-bá-Ngô, buôn gạch ở ngõ Gạch biết người đàn bà kia đã đứng tuổi, nhưng có của, liền mượn người làm mối lấy làm vợ lẽ. Bên kia nhận lời rồi lâu, Phạm-bá-Ngô sai vợ đến của hàng trông nom, rồi ở nhà cạy hòm lấy hết đồ nữ-trang đáng giá 400 đồng. Đến lúc người vợ về biết chuyện, lại sinh sự rồi cùng với chị là Phạm-thị-Quang đánh vợ bị thương. Người vợ biết rằng bị lừa không thể bách niên giai lão với nhau được phải phát đơn đi kiện, nên tòa ấn Trừng-trị Hanoi phạt Phạm-bá-Ngô và Phạm-thị-Quang mỗi tên 1 năm tù và bắt phải liên-đới với nhau bồi thường 500 đồng và đền cho người đàn bà ấy 400 đồng là tiền thị giá đồ nữ-trang. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho Phạm-bá-Ngô 6 tháng tù và Phạm-thị-Quang 4 tháng tù và bắt hai tên liên đới với nhau bồi cho bên nguyên 369 $ 30.

Không để không rõi. — Trần-ngọc-Lan ở đường Huế và vợ là Ng thị-Hai có mua một đứa con gái nhỏ làm con nuôi. Hai vợ chồng ăn nghiệt có tiếng, nhất là vợ thường hay đập đánh đứa bé ấy luôn. Một hôm không biết vì tội thân gì bắt đứa bé ấy trở lại, giảm vào trong cái hòm và bắt nhịn đói. Nhân sở cảnh-sát vào nhà hai vợ chồng khám đồ phi pháp, tình cờ lại thấy đứa bé bị giam ở trong mà mình mẩy thì đầy những lằn roi vọt. Đến lúc xét ra thì mới biết chuyện. Tòa ấn Trừng-trị Hanoi phạt hai vợ chồng Trần-ngọc-Lan mỗi tên năm tù. Tòa Thượng-thẩm xử án, nhưng cho người vợ được án treo.

Việc tàu Hiệp-hòa đâm. Hôm 3 décembre 1922 tàu Hiệp-hòa của công-ty Bạch-thái-Bưởi chở hành-khách ở Ngô-đồng về tỉnh Nam-định, khi đến địa phận làng Vị-khê thì tàu đâm, chết mất 26 người, hành khách vừa đau-đớn, đau-bà và trẻ con. Tòa cho xét ra là tại tàu *Hiệp-hòa* không theo thể lệ, chở nhiều hành khách quá, nên tàu nặng mà đâm. Tòa ấn Trừng-trị Nam-định phạt Lại-v Lưu là *ba-toong* tàu ấy 15 tháng tù, 100 quan về tội không theo thể lệ, 5 0 quan về tội làm đắm tàu chết người và bắt phải đền cho những nhà khổ chủ mỗi nhà 2.000 đồng mà tiền phạt cung tiền bồi thường ấy thì công-ti Bạch thái phải cùng trách-nhiệm. Tòa Thương-thẩm nghe luật-sư hai bên cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Thi vào sở Họa-đồ. Bản-báo nhắc lại rằng kỳ thi tuyển học-trò họa-họa (élève dessinateur) vào sở Họa-đồ đến ngày 25 février thì mở lại Hanoi.

Danh-sách các học-trò được ứng thi thì đã yết tại cửa sở Họa-đồ từ ngày hôm nay.

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương-trình từ ngày thứ sáu 8 đến ngày thứ năm 14 Février 1924.

CHARLOT

Làm trò huấn cướt

PATHÉ - REVUE

TRÒ XIẾC

10 hồi

Do Eddie Polo, là một tay
đại võ sĩ diễn

HỒI THỨ NHẤT

Một người dân bà đi qua

HỒI THỨ NHÌ

Chia làm 2 phần một người quẫy rồi.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều 17 vừa rồi, cái ô-tô T. 1127 của M. Pache giáo võ tại trường Trung-học Tây, do chú xe cầm máy lấy, khi qua hàng Giấy đụng ngã một người bàng hoa là Dương-thị-Ngọ 50 tuổi đi ngang qua phố. Người bàng hoa bị gẫy bên cổ tay trái. Sở Cẩm đã cho đưa ngay vào nhà thương.

Mấy người bị nạn về ô-tô. — M. Kyriades là bao hát ở phường M. Dupuis bị nạn ô-tô ngày năm ngoái ở đường Hà-đông mà bản-báo đã đăng trước thì đã ta thế trưa hôm qua tại nhà thương Saint-Paul. Chiều hôm nay đã cắt đám.

Người *chauffeur* bị lỗi mất trong khi bị nạn ô-tô cũng với M. Nam-Thinh và M. Nguyễn-Đức ngày năm ngoái ở đường Phủ-lý thì cũng vừa mất tại nhà thương Hanoi. Thế là một cái ô-tô mà thiệt mất ba mạng người.

Việt-nam Thanh-niên hội. — Chủ-nhật mới rồi, thiếu-niên hội-viên đã đến nghe diễn-thuyết về « Các máy hơi nước » của ông Paul Monet giảng tại Hội V. N. T. N. Mục diễn-thuyết này còn một bài nữa cũng để đầu như thế sẽ giảng tiếp theo sau, và lại sẽ làm thí-nghiệm để chỉ-dẫn bằng thứ máy nhỏ của ông Baud ở sở Máy điện nữa. Sau cuộc diễn-thuyết thứ hai ấy, lại có một cuộc đi xem các kiểu máy hơi nước tại Hanoi.

Diễn-thuyết xong có cuộc chớp ảnh hay bằng chiếu bằng cái máy lớn (có máy sinh điện chiếu sáng rất mạnh). May may mới đặt, kết-quả hoàn-toàn lắm. — Chớp ảnh xong, thiếu-niên lại tụ-hội nhau mãi đến 11 giờ đêm để tập hai tấn kịch định diễn vào ngày tháng Avril là ngày hội thường-niên của hội V. N. T. N.

Hội V. N. T. N. lai cảo

Tòa Nam-án đệ nhị cấp. — M. Vi-văn-Y trí-châu hàng ba tại Bạch-thông (Bắc-kạn) nay kiêm chức thẩm-phán dự khuyết tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh ấy thay M Bé-cao-Tung đổi đi nơi khác.

Ngạch Học-chính. — M. Ng-thế-Toàn, trợ giáo tập sự ở Vân-cát (Nam-định, được nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng, tháng đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Ngạch thư-ký. — M. Trịnh đình-Hiến, thư-ký hạng nhì ngạch tòa sứ, được nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng, tháng đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương.

Di thường. Trường sơ-đẳng Đào-chân, huyện Võ-giang (Bắc-ninh) trước ở làng Ngọc-đỏ, nay đi sang làng Quỳnh-đôi.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITEN » mỗi gói.	0p.05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-nương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu.	0 . 20

Tiền phụ cấp cưỡi ngựa. M. Trần-văn-Chu, đạc đương ngạch Lục-lộ, được phụ cấp tiền cưỡi ngựa mỗi tháng 10 đồng đi khảo con đường thuộc-địa số ba.

Các trộm vặt. — Tên Lê văn Bích 26 tuổi, vườn làm vườn của M. Monet, nhà ở Đồng-nhân bị kiện là ăn cắp hai cái áo tơi. Đỗ-văn-Hanh ở hàng Muối số 8 ăn cắp của chủ là M. Cao-văn-Khang mấy cái quần áo; tên Ng-văn-Cu 17 tuổi cu li nhà ở Yên-phụ có một cái khuy vàng bỏ nghề là của ăn cắp; Phạm-v-Lung 17 tuổi quan ở làng Chuyên-phú ở (Thái bình) bị kiện là ăn cắp 46 đồng bạc của M. Lê-văn-Tiếu đều phải bắt giam để xét hỏi.

M. Lê-văn Lợi, thư ký phủ Toàn-quyền nhà ở đường 111 số 13 trình bị lẻ trộm lấy mất mấy cái áo quần giá 7 đồng

Ngã đâu là giường. Đêm hôm qua, linh cảnh-sát đi tuần bắt được ba đứa không có thẻ thuế thân nói là đương cầu thì đã bắt giải về sở Mật-thám để xét cẩn cước.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Nhà và đất thành-phố Haiphong. Thành-phố mở rộng ra bao nhiêu, nhà lại càng cao, đất lại càng đắt lên bấy nhiêu, là vì người các nơi đến trú ngụ và buôn bán lại càng nhiều ra.

Thành phố trước chia ra làm : ai là vì có con sông ở giữa, bây giờ sông đã lấp, nhưng ma chỗ lấp ấy cũng vô dụng, chỉ để làm cái cảnh giống cây cho thêm đẹp thành-phố mà thôi. — Mở rộng thêm cho người ở, là chỉ những phố Ga, Đương-cát, phố Cầm, Trại-cau, kéo dài suốt từ Chợ-con mãi đến làng Hàng-kênh, đường Quán-ngựa. Trong năm năm nay làm thêm ra không biết bao nhiêu nhà, mà nhà vẫn đắt, có nhà mới xây mông, cũng đã có người đến xin dặt tiền trước.

Annam ta nay cũng ít nhiều người noi theo đường lợi, tạu đất làm nhà, nhưng tạu về mấy năm sau này, cho nên phải đắt, vôi, gạch, gỗ, cát cùng đắt cả, nên phải cho thuê cao giá. Mấy mươi năm về trước, thường thường người Khách hay tạu đất làm nhà, cho nên họ tạu được giá rẻ lắm, nhiều chỗ chỉ 2 hào một thước, nay đất lên đến 5 hay 6 p. một thước.

Có hiệu, có đến ngoài 200 nóc nhà cho thuê, lại còn một hiệu nữa, trong mấy năm nữa cũng chẳng kém gì số ấy, còn nhiều hiệu khác nữa không kể xiết.

Annam ta làm nhà thường hay làm kỹ, định lâu dài, còn như người Khách, thì họ chỉ cốt làm cho thuê, nên hay làm đối giá quá. Nhà làm 2 tầng, để cho thuê 2 chủ, bề ngang 4 thước, bề dài 8 thước, sân và bếp mấy thước nữa, tính ra mỗi gian làm hết độ 1.300 p.

— Mỗi gian dù trên hay là dưới, chỉ kể được 2 giường, 1 bàn và mấy cái ghế là hết đường đất cái nhà, mỗi nhà thuê 30 p. một tháng, kể cũng là đắt lắm rồi. Ai muốn mở cửa hàng phải chứa lấy, có nhà phí tổn đến 100 hay 200 p. nữa mới thành ngôi hàng.

— Hàng gác thì kọt kẹt như một nghiến, người đi trên gác, hay là xe đi đạc trong nhà, cửa thì làm toàn gỗ tươi, khi đóng lại thì người ngoài có thể thò tay vào trong rút then ra được. như vậy 30 p. một tháng cũng đã là đắt quá lắm rồi, mà còn mong tăng tiền nhà nữa thì thật là tham lam quá.

Như hiệu kia, trong một phố có liền nhau 57 gian nhà, nay tăng lên mỗi gian 5 p. nữa là 35 p. một tháng. Mỗi năm tăng lên non 5, 0.00 p — một món tiền khá to, vậy mà thuế thân và thổ trạch của chủ nhà không phải tăng xu nào. Tăng tiền nhà như vậy, thậm là vô lý quá.

Nếu người nào không thể giả được 35 p. chắc là phải gióm đi, nếu hết mọi người cùng không thể giả được 35 p. thì chẳng có lẽ cùng phải gióm đi cả hay sao ? — Chẳng gì bằng đồng tâm, nhưng mà thật rất khó ; — Vì sao thế ? Vì có mấy anh điện cuồng kia, đến vạn lay chủ nhà, xin tăng tiền nhà 3 tháng trước, mà xin đuổi một người đang ở đấy, cho mình giọn đến. Ấy chính chủ nhà đã nói rõ ra thế.

Tính thế cửa nhà là như thế, lại còn thùng vệ-sinh nữa, mỗi gian là 2 thùng, mỗi thùng là 1 p. 20 — Tiền thùng ấy cũng có hội-quản lĩnh trung, tính ra một nghìn gian nhà, thì mỗi tháng thu được 1.200 p. — cũng là một món tiền khá to, thế ra có cái lợi nào là các chủ làm mất cả, mà hãy còn lòng tham thế. Hội-quản được trưng hết các nhà của Khách, tính ra thì những khách Haiphong có ngoài 1.000 nhà cho thuê.

N. V. D. lai cảo.

HÀ-ĐÔNG

Đậu mùa. — Người ta nói rằng độ tây về các miền nhà quê như miền làng Mai-linh (Thanh oai) đã hơi chóm có bệnh đậu mùa. Mới đây đã có một vài đứa trẻ chết về bệnh ấy. Dân sự vùng đó đều có ý lấy làm lo ngại lắm, ai nấy đều khao-khát mong rằng quan trên sẽ phái người về trông đậu cho như năm trước về trông ở đình Nhân-đạo thì thật là phúc cho dân đề phòng được cái nạn chết rất gớm-ghê và nhất là phúc cho các con nhà nghèo vì không có tiền mua thuốc trồng tư và không có tiền đưa con đi nơi xa mà trồng đậu được.

Bọ xít. — Cái nạn bọ xít hại lúa chiêm ở các miền vùa bị nó hại lúa mùa cứ năm ngoái thì nay nghe chừng vẫn một ngay một hăng lắm. Chúng tôi ngờ người ta có bảo nhau đi bắt hay làm cách gì mà trừ tiệt nó đi không, kẻo lại để lỗi thời đến cả vụ rẻ sắp tới này thì khốn.

Cũng vì cờ bạc. Hồi sáu giờ chiều hôm kia ở giữa phố phủ Thường tại có đám chân lẻ đã nhau rất kịch liệt, nghe đâu đám bạc này đương vỡ xát ăn thua, chẳng may đồng tiền đương rồi bắn đi mất mà kẻ kêu cản người bảo lẻ, rồi ả nhau vào cướp sinh ra đánh nhau xuýt nữa chí mạng. Nay đã đến nỗi ra mà cuộc chơi xoán hãy còn hăng thế.

Hội đánh vật. — Mấy hôm nay làng An-phú (Thường-tín) vào đám, hôm nào cũng treo giải đánh vật, nhưng chưa ai giật được giải cả. Sang hôm qua có rước ở đình lên chùa. nên người đi xem đông lắm. Tục truyền ông thần làng này ngày xưa đi bắt cua nên khi rước có cả cái đồ cua nữa.

Cách mê tín lạ đời !. — Sáng hôm qua có một ông cụ bỏ vào hộp thư ở phủ Thường-tín một cái thư xong rồi đứng vừa vái vừa khấn. Khi người chung quanh hỏi thì ông cụ đáp rằng : cái thư của tôi cần lắm, nên tôi tâm thành cầu khẩn để mười cho liền gấp thép chạy ngay kẻo chậm. Nói xong lại khấn mãi đến mười lăm phút đồng-hồ mới thôi.

PHÚ-THỌ

Hội đánh phết. Ngày 13 tháng giêng là ngày hội vui nhất của làng Hiền-quan (bèn kia sông) tỉnh Phú-thọ. Dân đình trong làng chia nhau ra làm hai toán, mỗi toán độ 300 người, những người sức lực khỏe mạnh mới dám ra đánh phết, mấy trăm người đều cỡi trần mặc quần trắng, tay cầm một cái gốc tre đẻ đỡ phết. Trước khi đánh phết hai toán sắp hàng đối đi đều, mỗi bên lại có một người cỡi ngựa đi tiền-phong gọi là kéo quân. Khi ông chủ-tế bưng một bình phết ở trong có độ mươi quả cầu tròn bằng cả tre giã, to bằng quả bưởi, ra giữa cánh đồng rộng bằng 5, 6 mẫu, phân dịa-giới cánh đồng hai bên xong rồi phân từng bông quả phết lên, hai toán quân thì nhau mà chạy cướp, đôi bên giằng co nhau trong mấy giờ mới phân thắng bại. Những quả phết rơi vào đâu có người mâu chẩy đầm đìa, thế mà vẫn hăng hái quên đau, vẫn cố đánh cướp bằng được, bên nào được hơn thì làng thưởng và cả năm trong lòng in trí là làm ăn thịnh-vượng. Hội vui có một nửa ngày mà người kéo nhau đi xem đông có hàng vạn. Suốt ngày ở bờ sông người đi như nước chảy, thuyền như là tre.

NAM-ĐỊNH

Bệnh đậu mùa. — Ở về làng Thu-lích hạ, tổng Thanh-khê, huyện Đội-an, tự tháng chạp đến nay, thấy phát ra bệnh đậu nhiều lắm, chẳng những con trẻ, cả người lớn đôi ba mươi cũng lên đậu, có xóm lên suốt lượt.

Mong rằng quan trên phái viên chức ngạch y tế về trồng đậu cho.

D. H. lai cảo

LỤC-NAM

Lại phát hỏa. — Hồi 11 giờ 30 đêm hôm 12 tá ở xã Tiên-nhiêu lại phát hỏa, cháy mất rải bếp, thiệt hại cũng khá nhiều, song không việc chi đến người cả. Việc phát hỏa đó do những nhà làm ăn bất cẩn mà ra.

HƯNG-YÊN

Thưởng hàm. Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng Quang-lộc tự-thiếu-khanh : M. Vũ-huy-Trực, hàm Hồng-lô-tự-thiếu-khanh, Án-sát hạng nhì ở Hưng-yên.

Thăng chánh lãnh-binh : M. Ng.-văn-Thanh, hàm phó lãnh-binh đã về hưu.

Thăng chánh quản-cơ : M. Nguyễn-Khai, hàm phó quản-cơ, chánh quản-cơ ở Hưng-yên.

Thăng tùng bát-phẩm văn-giai : M. Hoàng-văn - Ngôn, chánh-tổng tổng An-lạc, hàm chánh cửu-phẩm bá-hộ.

Thăng chánh cửu-phẩm văn-giai : MM. Phạm-đình-Thiêm, hàm tùng cửu-phẩm bá-hộ, chánh-tổng tổng Yên-canh ; Lê-văn Chất, hàm tùng cửu-phẩm bá-hộ, chánh-tổng tổng Đông-Than ; Phạm-quang-Lung, hàm tùng cửu-phẩm bá-hộ, chánh-tổng tổng Di-chế ; Trinh-kế-Hương, phó-tổng tổng Khóa-nhu, huyện Yên-mỹ ; Ng.-văn-Cơ, lý-trưởng xã Phu-hoa, phủ Khoái-châu.

Thăng chánh cửu-phẩm bá-hộ : M. Phạm-Dung, hàm tùng cửu-phẩm bá-hộ, chánh hương-hội xã Thiên-phiến, huyện Tiên lữ.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Phạm-văn-Toàn, lý-trưởng xã Nho-lâm, phủ Mỹ hào ; Nguyễn-văn-Doanh, lý-trưởng xã Phù-nam huyện Phù-cừ ; Phạm - quang - Dung, lý-trưởng xã Đặng-xá, huyện Án-thi ; Đặng-văn-Cơ, lý-trưởng xã Thi-viên, huyện Phù-cừ ; Nguyễn-văn-Tế, lý-trưởng xã Tây-chu, phủ Khoái-châu, Khúc ngọc-Hoàng, lý-trưởng xã Cẩm-quan, phủ Mỹ-hào ; Luyện-ngọc-Chương, lý-trưởng xã Hoàng-đôi, huyện Yên-mỹ ; Đỗ-trọng-Khôi, lý-trưởng xã Bối-khê, phủ Khoái-châu ; Nguyễn-hữu-Nhu, lý-trưởng xã Phu-cốc, huyện Án-thi ; Vũ-văn-Khiêm, lý-trưởng xã Quang-xa, huyện Phù-cừ ; Trịnh-văn-Luyện, lý-trưởng xã Tiên-xa, huyện Tiên-lữ ; Nguyễn-khê-Dịch, lý-trưởng xã Phù-phương, huyện Tiên-lữ ; Trần-văn-Cần, lý-trưởng xã Vũ-xa, phủ Mỹ-hào ; Le-văn-Cẩm, lý-trưởng xã Kim-lũ, huyện Án-thi ; Đỗ văn-Bách, lý-trưởng xã Tu-đông, huyện Yên-mỹ ; Hoàng-văn-Ky, lý-trưởng xã Cao-xá, huyện Án-thi ; Trần-quang-Giáp, lý-trưởng xã Thông-linh, huyện Yên-mỹ ; Nguyễn-văn-Hoan, lý-trưởng xã Hàm-tu, phủ Khoái-châu ; Phạm-duy-Quang, lý-trưởng xã Tử-ly, phủ Khoái-châu ; Nguyễn-huy-Tiên, chánh tổng Ninh-tập, phủ Khoái-châu ; Hoàng-văn-Sĩ, chánh-tổng tổng Bình-dân, phủ Khoái-châu ; Đỗ-thanh-Luận, chánh-tổng tổng Mễ-sở, phủ Khoái-châu ; Trương-văn-Kinh, lý-trưởng xã Lạc-đục, phủ Mỹ-hào ; Nguyễn-văn-Hòa, chánh-tổng tổng An-xá, huyện Kim-động ; Nguyễn-văn-Long, lý-trưởng xã Lực-Điền, huyện Yên-mỹ.

Thăng tùng cửu-phẩm đổi-trưởng : Tạ-văn-Pháp, cai lính-cơ, quán xã Yên-lạc, phủ Khoái-châu.

PHÙ-LÝ

Uống thuốc độc. — Hôm qua vợ Lý-Hải ở xóm Châu-cầu, uống thuốc độc chết. Số là vợ chồng nhà ấy có một người con gái lớn, 6m đã lâu ngày, thuốc men chạy chữa mãi không khỏi. Hôm mới rồi người con gái ấy chết xong, thì người chồng vì quá thương con, mà hóa điên, cả chồng thế con thế cũng đi mua nhân-ngôn về ăn, tính bề quyên sinh, sau xóm diềng có người biết, đi mời ông thầy thuốc ở nhà thương ra chữa, nhưng quá rồi, không chữa được.

Tội nghiệp !

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đại được phong của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bồ đào uống ngự dạng quá rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lại phê thị gửi cho qui được phong chả-ông đề lẽ thành-giả.

Khâm thử.

啓定三年五月初七日內閣 [illegible]

欽此

內閣恭錄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ:* **2$25** *một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Thứ năm 21 tháng hai tây này diễn tích Tuần Ty. Tích hát này là một tích hát chèo có giá-trị mà những vai đào kép xin đua tài đóng các vở trò.

Mọi lần diễn tích này các quí-khách đều ngợi khen cả, nay nhân dịp năm mới, bản hội lại đem diễn lại để hiến các quí-khách một cuộc tiêu khiển rất đích-đáng.

Các vai trò cắt như sau này:

Đào Nhung . .	Thiệt-Thị vợ Chu-mãi-Thần.
Đào Tửu . . .	Vợ Huế.
Kép Thinh . .	Tuần-Ty.
Kép Chuẩn . .	Chu mãi-Thần.

Bán vé từ tối thứ tư và chiều thứ năm, từ 5 giờ.

Tối thứ ba 19 Février 1924

MẪU ĐƠN GIAI THOẠI

Bởi ai lo so mất phần.
Để người thân thuốc đã gần lại ra.
Truyện đời quỉ quái tinh ma.
Mẫu đơn dun dủi một nhà duyên may.

Tối thứ tư 20 février 1924

THIÊN LÝ TẠI NHÂN TÂM

Chữ rằng thiện giả thiện lai.
Ác lùy ác báo khuyên ai chớ nhầm.
Nhẽ giời soi xét không nhầm.
Người ta hiếu thuận quỷ thần chứng minh.

THÉATRE MUNICIPAL

Directeur: Maurice DUPUIS
Régisseur Général: Louis DEGRANGE
Secrétaire caissier: Michel DINCK

Thứ ba 19 Février 1924

LE POULAILLER

Hai-kịch rất buồn cười của Tristan Bernhord tiên-sinh soạn. Xưa nay vốn là một nhà viết kịch có giá-trị ở Paris.

Thứ năm 21 Février 1924

GIROFLÉ-GIROFLA

Tiểu nhạc-kịch, rất vui từ đầu đến cuối, nhất là Mme Virginie cùng M. Richaud, tối hôm ấy sẽ trổ hết tài, cùng những câu hát lúc lên bổng xuống trầm, văn-chương tuyệt bút, thật là:

Trong như tiếng hạc bay qua.
Đục như nước suối mới sa nửa vời.

Có hạng vé riêng cho ba con thành phố ta, rất rẻ.

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng ba tây 1923 mà không chuộc hay là không đổi về thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba mồng 4 tháng ba tây 1924 *(29 tháng riêng ta)* 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phần (4%).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo.

MÉTAILLER

2045

VIỆC KINH-ĐÔ

Thợ pháo bị pháo hại. — Tối hôm 30 tết, làng Thanh-lương gần Huế có anh thợ làm pháo kia để cho đứa con nhỏ đem pháo ra đốt chơi, vô ý cháy mất cái nhà khá to, lúc cháy thì tiếng pháo nổ vang làng chuyển xóm, còn các thứ pháo bông: hoa cải, dàng xoay, thăng-thiên, cùng pháo chim, pháo chuột đều cháy lên tứ tung, nhà cửa thiệt hại cũng khá.

Cái hại đánh nhất-lục. — Năm nào cũng thấy đánh nhất lục suốt 3 đêm ngày mồng một mồng hai mồng ba tết; đi đến đâu cũng nghe tiếng lóc cóc hai bên đường, các nơi thềm phố ở trong phố và ngoài chợ cho đến nơi ngõ hẹp hang cùng, chòm năm chòm bảy, xúm lại đánh nhứt-lục; những sòng bạc ấy chẳng phải sòng bạc nhỏ, nhứt là các cửa hàng khách trú mở những sòng nhứt lục ăn thua hằng đến bạc nghìn bao nhiêu bực sang-trọng người Nam ta vào đánh đông lắm.

Có người thua nhứt-lục từ khi tết năm ngoái đến nay, đồi bại cả cơ nghiệp, chỉ còn manh áo rách, túp lều xiêu, vợ đói con rét mà năm nay lại có kẻ khác sẽ nối gót theo chưn cũng vì nhứt-lục.

Cái sự bại hại như thế cứ mỗi khi gặp ngày khánh-tiết thì lại nảy ra mà gọi là thú chơi xuân thì cũng là kỳ thật.

Mất cắp bạc. — Một người đàn-bà ở làng Mỹ-lợi đem theo một 110 đồng lên Huế mua đồ. Khi đò đậu dưới bến chợ Đông-ba thì vừa có mấy đứa bán bánh mì đến bán, người đàn bà để gói bạc ra một bên mà mua bánh. Bánh mua rồi quay lại thì gói bạc đã đâu mất rồi.

Lại một người cai nữa mới lĩnh 50 đồng của chủ liền bỏ vào túi áo huênh hoang ra đi, qua khỏi cầu Trường tiền gặp người bạn qua đứng lại nói chuyện giữa đường, vừa có một cái xe ô-tô ở trên cầu đi xuống, lại có ba cái xe tay ở dưới đi lên, hai bên tránh nhau, những người đứng vào khoảng ấy đều phải luống-cuống lên một lúc. Trong khi ấy thì người cai kia bị hai ba người chen lấn xát vào mình mà chạy, đến khi xuống phố mua đồ rơ đến bạc thì đã không cánh mà bay rồi.

Gớm thật, các việc trộm cướp càng ngày lại càng thấy dữ quá.

VIỆC TRUNG KỲ

VINH

Thuyên-chuyển. — Ông Cung-đình-Bình, tham-tá thương hàng thương-chính tại Bến-thủy (Nghệ-an) được thăng chức chủ-sự đồn Núi đèo (Kiến-an) là một đồn mới lập.

Từ khi thi-hành đạo nghị-định cho những viên tham tá giữ chức chủ-sự được quyền khám xét bắt kẻ gian lậu thì ông Bình được hưởng cái quyền ấy là người đầu tiên; ông tòng sự tại nhà diêm Bến-thủy ngót ba năm nay, ai cũng có lòng yêu mến vì bao giờ ông cũng sẵn lòng giúp những việc khó khăn cho bằng hữu.

Ông lại mới được ân thưởng đệ nhất hạng Danh-dự bội tinh, thật là đích đáng.

Ông Mai-thế-Phát, tham tá thương hàng ở Hanoi bổ vào thay ông Cung-đình Bình tại Bến-thủy.

Ông Đặng-Hoát, thầy thuốc thi-sai tòng sự tại nhà thương Vinh được phép nghỉ sáu tháng ở Huế, ngày 17 février ông đã cùng quý quyến khởi-hành.

Nhân dịp hai ông thuyên đi nơi khác, chiều thứ năm 14 février, hội Quảng-trí ở Vinh có làm một tiệc sâm-banh tiễn hành, có đến hơn 100 người dự tiệc.

Ông Cung-đình-Quý, Lâm-chính tham-tá tại Huế ra Hanoi làm lễ thành-hôn vừa rồi thì ngày 17 février đã cùng Mme Quý trở về Huế.

BÌNH-ĐỊNH

Xe cộ xô xe hơi. — Hôm 2 février này vào độ bốn giờ sáng, có một cái xe hơi ở Qui-nhơn chạy ra Tourane; lúc vừa đến kilomètre thứ 4, thì gặp một chiếc xe cộ chở đồ, cả hai không thấy nhau rõ, nên đã chào nhau, cùng dắt nhau xuống ruộng; xe hơi mạnh khỏe nên xuống ruộng đứng vững không hề chi đến người đến xe.

Còn xe cộ kém sức nên phải nằm ngửa dưới nước, chổng cẳng lên trời mà cầu cứu; ba người đẩy xe cộ đều bị thương, đã đem ngay về nhà thương Qui-nhơn nhịt thuốc; nhưng cũng sẽ được an thuyên.

Ngày tết. — Tết năm nay cũng thường như mấy năm; mà cuộc chơi bời coi bộ thạnh hơn, vì năm nay không lấy chi làm tung rối.

Lại nghe có ít nơi, trong ba ngày tết có bệnh tả nhiễm hại; mà hết tết thì chứng ấy lại giảm bớt.

Xét ra người ta bị bệnh mà chết làm vậy, thì có lẽ không phải chứng thiên thời, đó là bị chứng thương-thực. Vì ngày tết có nhiều vật ăn lạ, mà người ta ẩm thực vô độ, nên làm cho bại tỳ, khó tiêu-hóa, nên phát thổ tả; khi thấy vậy cứ đổ là thiên-thời, thì cho uống thuốc bậy bạ, mà phải chết.

Sự ấy chẳng phải là ngày tết năm nay mà thôi, song phần nhiều năm trên cũng thường có vậy.

NHA-TRANG

Ô-tô đổ. — Bữa mồng năm ta hồi 8 giờ rưỡi sáng ở dẫu núi thấy một cái xe ô-tô hãng Staca số 5 đi rước gare về. Trong xe ấy có mấy người Tây ở Saigon ra và cũng có hai ba người Nam đi nữa. Xe chạy vừa tới đó thì nổ bánh và đứt dây, cho nên xe xáng qua xáng lại, đâm nhào xuống ruộng. người chauffeur hãm lá không ăn. Cả xe không ai hề gì cả, chỉ tội có em gái thầy chef-gare Nha-trang đau, đi nhà thương uống thuốc chẳng biết có lẽ sợ mà nhảy ra hay là ngồi không vững bị té ra ngoài nên bị cái mui xe đè dập nát cái đầu và lỗ con mắt, chết rất là thảm thiết.

Một lát có quan Sứ, quan Ba thầy thuốc và Sen đầm lên khám rồi hỏi người chauffeur, nhưng còn đợi tư ra ông chủ hãng Staca, nên chưa biết người chauffeur có bị lỗi gì không.

Vương-gia-Bật lai cảo.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này thời sẽ kết sổ, thời sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày [illegible] Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

p. Pon E. CHATAIGNEAU.

Y. M[illegible]ENNES.

2094.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kinh gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

Cần dùng nhiều CAI ĐẦU THỰC GIỎI để đi làm trong miền Thanh-hóa.

Hỏi tại bản quán, từ 3 giờ đến 6 giờ chiều.

河內海防

正號金泰

獅子名茶

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điếm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỹ các hiệu chè: KIM THÁI hiệu sư tử; CÔNG-THÁI hiệu kỳ lân và LÂM-MẬU, tam-hỷ, ngũ-phúc, tâm-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140

Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2181

Ta nên chú ý!

Thuốc tây kể thì nhiều thứ thuốc công-hiệu lắm, nhưng mà thật là hay thì duy có một vài thứ, là những thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm chế chán mới đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Độ rày có một thứ thuốc trong mấy thứ rất hay ấy thật là nổi tiếng trong y giới, ai cũng phải chịu là tốt hơn cả.

Thứ thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

chuyên-trị những chứng lở chốc, mụn nhọt, dầu danh, gai gạo, nhứt là những chứng đã dùng nhiều thuốc khác mà chưa khỏi, như là đau xương, phù độc, khí huyết không được thông, thành ra nhức đầu, đau tim, đau lưng, đường tiết, giang mai còn sót độc tiết ra, ai phải những chứng ấy phải dùng nó mới được.

Kỳ này không đủ chỗ kể dòng dài những lương tính của thứ thuốc ấy, xin để kỳ sau sẽ nói rành mạch hơn.

Nhưng ai có bệnh phải dùng nó nên đến mua ngay tại hiệu

Ông CHASSAGNE

là Bào-chế đệ nhứt hạng ở phố Paul-Bert, số 59

ngay cửa hiệu Gô-đa và ngay bờ hồ Hoàn-kiếm.

Duy có hiệu ấy được đặc-quyền bán thứ thuốc đó mà thôi.

2957

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Đông pháp Yên-thảo công-ty

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XI-GA

Giữa phố hàng Gai số 83

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2046 MẬU THỊNH kính cáo.

BÁN TIỀN NGAY

Một cái xe comionnette hiệu « Citroën » 10 mã-lực, dùng mới có tám tháng, xe còn tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 00.

Hỏi tại M. Gougnenheim, à Đáp-cầu.

3756

Số 61

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất ly-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Yến-bạch-hạm nói:

— Người ở trong chốn kinh-thành này khác nào như cánh bèo ở trong bể lớn, đại-huynh tìm làm sao cho thấy được.

Bình-như-hành nói:

— Đại-huynh cứ để mặc tiểu-đệ, tiểu-đệ thử dò xét xem sao.

Bình-như-hành cứ xem đi xem lại mãi, bỗng tìm thấy có quan Hồng-lô-tự-thiếu-khanh họ *Lãnh*, liền mừng rỡ mà rằng:

— Đây rồi!

Yến-bạch-hạm lại tủm-tỉm cười mà bảo rằng:

— Đại-huynh si quá! Thiên-hạ có khi trùng cả họ tên mà người không phải. Bây giờ đại-huynh mới trông thấy có một chữ *Lãnh*, đã vội cho là nhà *Lãnh-giáng-tuyết*, thế thì thiên-hạ sự có đâu lại tình-cờ được như thế!

Bình-như-hành nói:

— Thiên-hạ-sự, lúc khó thật khó, mà lúc dễ thì lại thật dễ. Đại-huynh cứ để mặc tiểu-đệ, tiểu-đệ thử dò tìm xem sao, dẫu không phải nữa, cũng được bả cái lòng yêu tài của tiểu-đệ.

Hai người lại cùng nhau cả cười. Mờ sáng hôm sau, *Yến-bạch-hạm* chưa ngủ dậy thì *Bình-như-hành* đã đi để dò tìm rồi. Khi *Yến-bạch-hạm* dậy, hỏi biết như vậy, mới cả cười mà rằng:

— « *Tinh chi sở chung, chính tại ngã bối* » (1), câu ấy thật là một câu danh-ngôn!

Khi *Yến bạch-hạm* đã ăn cơm sáng, cũng chưa thấy *Bình như-hành* về. *Yến-bạch-hạm* lại nghe nói phía nam Kinh-thành, hoa mai nở nhiều, không thể ngồi yên cho được, cũng tức khắc cùng một tên tiểu đồng lững-thững đi về phía nam.

Khi ra khỏi ngoài thành, nhân thấy tiết trời hòa ấm, hai bên đường hoa mai nở nhiều, mới vui chân đi mãi, kể hàng 1 dặm đường. Bỗng đi đến một chỗ, tưởng chừng như sơn cùng thủy tận, không còn lối nào đi nữa.

Yến-bạch-hạm hỏi thôn-dân ở đấy rằng:

— Phía trước hết đường đi rồi, phải không?

Thôn-dân cười mà đáp rằng:

— Đi qua trái núi này còn trông thấy nhiều cảnh đẹp lắm, sao lại bảo là hết đường.

Yến-bạch-hạm nghe lời, lại vòng theo chân núi đi sang bên kia, bỗng trông thấy ở phía trước, cây cối xanh um, thành ra một thế-giới khác. Trong lòng vui-thích, lại thẳng đường đi mãi, càng đi càng thấy phong-quang. Đi độ hai ba dặm đường thì chân đã mỏi, chàng mới ngồi nghỉ ở trước cửa một cái vườn hoa lớn kia.

Yến-bạch-hạm trông thấy cái vườn hoa ấy qui-mô tráng-lệ, cách-thức nghiêm-trang, tưởng-chừng như tòa nhà riêng của một vị đại-quí-nhân nào, cho nên không dám bước vào, chỉ ngồi ở ngoài cửa vườn mà nghỉ-ngơi một chút.

Sau chàng chẳng thấy có một người nào ra vào cả, mới nghĩ thầm rằng: có lẽ đây là vườn hoa của một vị công hầu nào lập ở ngoài thành, giao cho người nhà coi giữ thì dẫu ta vào xem một chút, cũng chẳng hề chi.

Yến-bạch-hạm nghĩ vậy, bảo tên tiểu-đồng đứng ở ngoài cửa rồi rón-rén bước vào. Chu-vi khu vườn ấy dẫu to rộng, nhưng lối vào thâm-thẳm, trông rất có tình. *Yến-bạch-hạm* cứ một mình thẳng lối tiến vào, chẳng ngờ dần dần vào mãi đến dưới một cái lầu nhỏ.

Trước thềm nhà có mấy khóm mai, hoa nở rất nhiều. *Yến-bạch-hạm* vòng quanh gốc mai, ngẩn-ngơ xem ngắm. Bỗng nghe tiếng cánh cửa sổ ở trên lầu sịch mở, chàng ngẩnh lại nhìn thì thấy có người thiếu-nữ mi-mục thanh tú, khác nào một vị thiên-tiên.

Người thiếu-nữ ấy cũng vô-tình mà đẩy cửa sổ ra để xem hoa mai. Khi người thiếu-nữ sực trông thấy *Yến-bạch-hạm* đứng ở dưới lầu, hai bên nhìn nhau đều có ý kinh-ngạc. Người thiếu-nữ ấy vội-vàng nép vào bên cửa, khép nửa cánh lại. *Yến-bạch-hạm* thì cứ đứng ngẩn người ra mà nhìn.

Bỗng có hai người bộc-phụ chạy đến hỏi *Yến-bạch-hạm* rằng:

— Chàng là người thế nào mà dám tự-tiện tiến vào chỗ này?

Yến-bạch-hạm nói:

— Tôi là học-trò ở phương xa đến, nhân thấy hoa mai đẹp mà vui chân vào đây.

Người bộc-phụ nói:

— Đây là chỗ nào mà chàng dám vào! chàng có xin phép ai không? Tôi thương chàng trẻ tuổi, và lại người ở phương xa, nếu không thì gọi người trói lại. Thôi, muốn tốt thì mau mau ra ngay.

Yến-bạch-hạm nghe lời, chẳng dám nói sao cả, cắm đầu ra thẳng. Chàng nghĩ thầm: không ngờ thiên-hạ lại có người thiếu-nữ nhan-sắc xinh-đẹp như thế! *Yến-bạch-hạm* này, uổng sinh ở đời, gần 20 năm trời, mà chưa từng được trông thấy!

Chàng nghĩ quanh nghĩ quẩn, rồi ngồi ngẩn mặt ra ở ngoài cửa vườn. Tên tiểu-đồng theo hầu thấy vậy, liền nói:

— Mặt trời đã lặn, lối về còn xa, xin tiên-sinh chớ nên chậm-trễ.

Yến-bạch-hạm hỏi rằng:

— Con có đem theo nghiên bút đó không?

Tên tiểu-đồng nói:

— Bẩm có! ở trong tráp!

Yến-bạch-hạm liền lấy nghiên bút đề một bài thơ lên trên tường vôi ở phía ngoài cửa vườn. Chàng đề xong, vừa toan ký tên thì bỗng thấy có một tên tiểu-đồng coi vườn chạy đến.

Đứa tiểu-đồng ấy nói:

— Anh này muốn chết đấy à! anh không biết chỗ này là chỗ nào à! Đây có phải là những nơi chùa-chiền miếu-mạo đâu, mà bảo rằng tha-hồ cho các anh đề thơ lên trên tường. Để ta gọi người nhà ra bắt trói cho mà xem!

Nói xong, liền chạy thẳng một mạch vào trong vườn. Tên tiểu đồng theo hầu *Yến-bạch-hạm* vội-vàng nói:

— Tiên-sinh nên đi ngay! Đây tất là dinh-thự của một vị công-hầu nào đó. Chúng ta thân cô tới đây, chống lại làm sao cho nổi!

Yến-bạch-hạm không dám chậm-trễ, vội-vàng bảo tên tiểu-đồng thu nhặt nghiên bút, rồi lại theo con đường cứ cắm đầu ruổi mau.

Các độc-giả có hiểu cái vườn hoa ấy của ai không? Số là thiên-tử đặc-cách cho *Sơn-hiển-nhân* đem gia-quyến vào ở *Hoàng-trang*. Trong *Hoàng-trang* lâu đài vườn-dược, chia làm nhiều khu, có Đào-viên, Lý-viên, Trúc-viên và Mai-viên. Khu vườn ấy tức là Mai-viên đó!

(Còn nữa)

(1) Nghĩa là chỉ có bọn ta mới hay chung tình.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

BỆNH NHỨC ĐẦU như cầm lính đâm vào

Khi mới phải đau thì thấy nhức đầu, đau mệt, rồi sau sinh ra bệnh chóng mặt. Hai bên thái-dương thấy đột mạnh, lại thấy ù ù, người bệnh thì thấy đau nhức lạ-lùng khác như cái lính nó đâm vào đầu vậy. Rồi thì chuyển-động đến cả tâm can, sinh ra đau tức, đột gân, trống ngực, lấp các đường mạch máu (mạch máu sưng lên, xây sát các mạch máu, trí-hoạ), nẫu nát. Những đàn bà thì kinh-nguyệt bất điều, mà đau-đớn lạ-lùng huyết không được sung-túc, thường hay ra mồ hôi, sức khỏe yếu dần đi. Tuy uống mà muốn chữa, thì cũng khung khó gì, hễ dùng thứ thuốc:

Depuratif Richelet

có thể khỏi hẳn ngay được các bệnh vừa kể trên mắc phải từ trước. Bây giờ chỉ cần cốt lại nội động như thường.

Thực là một thứ thuốc rất thần-diệu, chữa khỏi kể có hàng nghìn bệnh sâu xa về ung bệnh ở ngoài da. Bệnh đã nặng, đã lâu, đã chuyển sang bệnh gì thì lòng, dùng thứ thuốc này thì nết sạch, mà không có một thứ bệnh gì ở ngoài da nữa, như bệnh cái cam ở mặt, bệnh lang-ben, hắc lào.

Thuốc « DEPURATIF RICHELET » này có bán ở các hàng thuốc lớn.

Thực là công hiệu!

Binh-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trong-khiện.

Người ốm mới khỏi nống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên uống rượu vang. *BẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe tuổi*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRERES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề làm rượu vang thôi.

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm bằng đường tinh anh.

BÀ CHỮA NHỮNG CRÉMES BẠT-HÀ. ❦

Pha lẫn với nước, rượu Bạt-hà **Pippermint** uống lấy làm mát mê lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 ông **GET FRÈRES** ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán sửa giấy cuốn báo, chữa lại thì nào thì báo rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai kho (0$12) bằng tem cũng được để chi tiền giấy cuốn khảo.

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu **POMMADE ROYER**, dùng độ ngày lập tức mà chóng khỏi lắm.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 226, B. St Martin
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Bd. CHASSAGNE

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémenceau — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng cáo thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

2023

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ **ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU** mới bị hoặc đã lâu rồi.

Trong 292 người A-rập đồng thuốc này thì lành bịnh hết 281 người.

(Xem thư-từ gửi cho hàng-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ SPÉCIALITÉS PEYRARD

Hỏi các ông mắc phải bệnh lình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bịnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

©Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2082

SẮP MỞ Cửa Ba

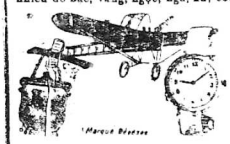
PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

京東行內河蒲門省牌八廿號

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cối để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

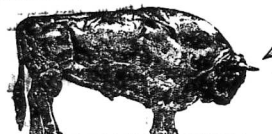
Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA. Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

2032

THUỐC MUSCULOSINE BYLA VITAMINÉE

LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GÂN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MÀ MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI

Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ÉTABLISSEMENTS BYLA 26 AVENUE DE L'OBSERVATOIRE PARIS FRANCE

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酒補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Mỗi ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚各吞啞每吞啞波囁囉歇喚利

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert), Hanoi

2099

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhì ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RẶN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho khách riêng từng chuyến một, ai muốn thuê xin đánh giấy cháy trước 2 ngày.

Nếm-it ngày kẻo mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

AUTO-JOURNAL

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sángNapé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek về. — Sáng chủ nhật chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hoả 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty PANAMA, có rất số đã hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 17 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong trái. (Nếu tiếp nộp mỗi ngày cũng được mấy xu, có thể trả nên giàu có được).

Hễ nộp tiền lần đầu là được ngay cái số trái-đơn mà chúng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến khi trái-đơn trúng số về là mình được lĩnh nguyên số tiền in ấy. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần từ 100.000 cho xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có bốn lần rút số, kỳ 2 tháng 16.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

1 lố	500.000 quan	200 lố	5.000 quan
1 lố	250.000 —	1.320 lố	2.000 —
1 lố	100.000 —	13.200 lố	1.000 —
200 lố	10.000 —	1.780.000 lố	400 —

Người có trái-đơn được dự cuộc rút số mà cho đến khi số trái-đơn rút ra thì thôi.

Các lố được lĩnh nguyên cả, không phải trừ phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số số nhân được một cái bằng kê số trái đơn trúng số, không phải trả tiền. Các số kê trong bằng ấy đúng với bài trái-đơn đã in sẵn ngân hàng, các nhà có trái đơn có thể đến xem được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 12 Mars 1868. Bản luật ấy là một bản luật bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải nghi ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài muốn dự các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

特別療病院

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dom) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhưng còn đến khi đại-tiện xong rồi thì tuôn huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, lại không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi sưng chữa bệnh này đến đàng đau rất nhiều nên người có bệnh lấy làm đau đớn, bực nên tôi đang tìm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những mặt quan-ư bị sưng rồi, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
36, Phố nhà Đèn. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ cuối cho đến 2 giờ chiều, từ 2 giờ cuối đến 6 giờ.

Các lính xe đến xin hỏi cấp.

Thư từ xin trả lời ngay.

2098

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN